Dinsdag 14 November 1944. DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4359

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog Redactie-adres Conscientiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Conscientie steeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

„Tirpitz" nu toch gezonken.

Brits-Franse vriendschap hechter dan ooit, zegt Eden.

Drie forten bij Metz genomen.

DE „TIRPITZ" TOT ZINKEN GEBRACHT.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„De Tirpitz is tot zinken gebracht. Gistermorgen [Zondag] vielen 29 Lancasters van het Bommenwerperscommando van de Raf onder leiding van Vleugelcommandant J. B. Tait en Escadrille-leider A. F. Williams het Duitse slagschip Tirpitz aan met bommen van 12.000 pond. Er werden verschillende voltreffers geplaatst en binnen enkele minuten kapseisde en zonk het schip. Een onzer vliegtuigen wordt vermist."

Nader wordt medegedeeld, dat het Duitse slagschip van 41.000 ton lag in het Tromsö-fjord langs de kust van Noorwegen. Het was de achtste maal, dat bommenwerpers van de Raf het grote schip aanvielen (Londen, (AP) 13.11).

FRANKRIJK WEER ALS GROTE MOGENDHEID.

door

Joseph Dynan.

Verreikende overeenkomsten waarbij aan Frankrijk de hoofdrol gegeven wordt in het naoorlogse Europa en zijn toekomstige veiligheid verzekerd wordt, werden snel bereikt in de besprekingen tussen Churchill en De Gaulle volgens een betrouwbaar bericht.

Men neemt aan, dat de Britse en Franse staatslieden het er over eens geworden zijn, dat de Franse strijdkrachten moeten deelnemen aan de militaire bezetting van Duitsland samen met de Britse, Noordamerikaanse en Russische contingenten. Wat eerst een taak van drie mogendheden zou zijn wordt thans een van vier. Het juiste gebied, dat aan Frankrijk zal worden toegewezen in het Reich, zal door de Europese Adviescommissie moeten worden bepaald. Bij de eerste overwegingen van deze vraag wees de commissie Oost-Duitsland toe aan de Sovjets, het Zuiden aan de Noordamerikanen en het Noord-Westen van Duitsland aan de Britten.

[Gladwin Hill meldt in een nader bericht uit Parijs, dat de demilitarisatie van het Saargebied met een Frans toezicht op de mijnen gelijk na Wereldoorlog I, een der punten was waarover tot overeenstemming werd gekomen tussen Churchill en De Gaulle].

Vooral met het oog op de bezetting dringen de Franse autoriteiten aan op een snelle bewapening der Franse troepen omdat — in de woorden van het semi-officiële nieuwsagentschap — zij menen, dat „het vraagstuk van de bezetting niet kan worden opgeworpen op het laatste ogenblik en het leger zijn morele en technische meerderheid moet hebben getoond op het slagveld" alvorens te trachten het verslagen land te bezetten. De Britten zouden zich echter zeer waarderend hebben getoond ten aanzien van dit standpunt en beloofd hebben zoveel materiaal te zenden als strookt met de militaire vereisten. Frankrijk zou beloofd hebben de gevechtsfronten te voorzien van zoveel mogelijk genoegzaam bewapende troepen. Met een groot, ervaren en zegevierend leger zou tot zijn beschikking zou Frankrijk weer in staat zijn voor zijn eigen veiligheid zorg te dragen en de vrede in West-Europa te helpen bewaren. Churchill, Eden, De Gaulle en Bidault zouden speciale vraagstukken, o.a. betreffende de Levant, de Italiaanse Quaestie, Spanje enz. opzij hebben gezet om hun aandacht te wijden aan algemene principen van gezamenlijke actie. Men zeide, dat de vraagstukken betreffende Syrië en de Libanon opzij gezet werden zodat andere Europese vraagstukken zouden kunnen worden behandeld als onderdeel van het algemene Europese beeld door de Europese Adviescommissie. (Parijs, (AP) 13.11).

EEN ALLIANTIE DER WESTEUROPESE LANDEN?

door

Alex Singleton.

Het algemeen geloof, dat Duitsland heimelijk plannen beraamt voor een volgende wereldoorlog heeft voedsel gegeven aan de vooruitzichten voor de vorming van een Westeuropese alliantie tussen Groot Britannië, Frankrijk, België en Nederland om de bewakingsdienst tegen de Pruisische bedreiging over te nemen zelfs na de bezettingsperiode welke op de overwinning zal volgen. Bevoegde kringen in Londen meldden, dat het plan reeds besproken wordt door de vertegenwoordigers van de vier landen en dat het algemene instemming vond. Churchill en De Gaulle hebben waarschijnlijk de uitvoerbaarheid ervan ook besproken.

Dezelfde kringen gaven uiting aan de mening, dat een gelijksoortig verbond gesloten zal worden in het Oosten onder leiding van Rusland met Tsjechoslowakije en eventueel Polen als deelgenoten om te waken tegen de wedergeboorte van het Duitse militarisme.

Het plan zal vermoedelijk worden voorgelegd aan Churchill, Roosevelt en Stalin bij hun verwachte samenkomst.

Met het oog op de ervaringen na de vorige oorlog wordt gezegd, dat de algemene stemming de handhaving van een groot bezettingsleger binnen Duitsland gedurende een lange periode zal beletten, zal al het nog nodig zijn bewakingsdiensten te onderhouden in het land.

Als gevolg daarvan gelooft men, dat de bezettende strijdkrachten uiteindelijk zullen worden beperkt tot een Geallieerde luchtmacht, welke veel minder manschappen vereist, doch in staat is toezicht te oefenen op een groot gebied. De verantwoordelijkheid om elke toekomstige Duitse opstand op het land tegen te gaan zal rechtstreeks vallen op Duitslands naburen.

Als onderdeel van het plan voor deze Westelijke alliantie zal Frankrijk een krachtig leger onderhouden. Churchill heeft hiervoor reeds in het openbaar gepleit. Groot Britannië zal een machtige vloot en luchtmacht onderhouden en België en Nederland zullen hun vroegere onzijdige houding laten varen om luchtbases te geven nabij de grenzen van Duitsland.

Hierdoor — nadat de Geallieerde strijdkrachten geheel uit Duitsland zijn teruggetrokken — zal de Westelijke alliantie een militaire combinatie erlangen welke in staat zal zijn snel op te treden op zee, op land en in de lucht. (Londen, (AP) 13.11).

DE V.S. EN DE EUROPESE VRAAGSTUKKEN.

In het vooruitzicht gestelde bijeenkomst van Roosevelt, Churchill en Stalin zal den Noordamerikaansen President stellen voor de noodzaak om te beslissen hoever de Verenigde Staten zullen gaan om de Europese vraagstukken op te lossen. De Poolse situatie, de toekomst van de Dardanellen, de belangen van Rusland en Groot Britannië in de Balkan, de na-oorlogse plannen ten aanzien van Duitsland en de vorming van een vrij Oostenrijk — deze en andere vraagstukken zijn te haken te phase van debat over naar de phase van handeling nu het einde van de oorlog nadert.

De voorgestelde nieuwe wereldorganisatie is nog lang niet gevormd en zal vermoedelijk de aandacht van de Grote Drie eisen.

In deze omstandigheden komt de vraag op of de Verenigde Staten gedwongen zullen worden een meer actief aandeel te nemen in de oplossing van Europese problemen: om bijvoorbeeld er bij de Polen op aan te dringen een bepaalde oplossing te aanvaarden of te verwerpen in plaats van er enkel de nadruk op te leggen, dat de Verenigde Staten zijn voor een vrij en onafhankelijk Polen. Zulk een verklaring is de limiet geweest van het Noordamerikaanse optreden omdat de zegsdragers van mening zijn, dat de Verenigde Staten zich niet kunnen en moeten binden om de toekomst van andere landen te verzekeren (Washington, (AP) 13.11).

DE SLAG OM METZ.

door

William Frye.

Het Noordamerikaanse derde leger heeft drie forten in de defensie-ring rondom Metz veroverd en boekte nieuwe winsten niettegenstaande de hardnekkige vijandelijke tegenstand ten Noorden van de stad en tegenaanvallen aan de rechtervleugel van het 110 kilometer lange front.

Gelijk Berlijn te kennen gaf zouden de Duitsers een algehele terugtrekking in Lotharingen kunnen overwegen. De radio verklaarde, dat Metz reeds zijn nut gehad heeft voor de Duitsers.

Het Noordamerikaanse voetvolk rukte het Fort Aisne en twee kleinere forten gisteravond binnen bijna zonder strijd.

De forten binnen 10 kilometer van Metz vielen terwijl de Noordamerikanen het front uitbreidden met een opmars aan de linkerflank waarmede men de Moezel bereikte en Corny, Pommerieux Verny en Lehom veroverde.

Het practisch ontbreken van tegenstand bij het Fort Aisne is in scherpe tegenstelling met de verwoede en succesrijke verdediging van het Fort Driant geweest en versterkt de mening, dat de vijand terugvalt voor de aanval van het derde leger. De radio van Berlijn zeide: „Het zou een fout zijn een overdreven belang te hechten aan de Duitse citadel Metz".

Gunther Weber, de Duitse commentator, zeide, dat het Duitse bruggenhoofd over de Moezel reeds zijn doel bereikt heeft om het Geallieerde offensief uit te stellen terwijl de vijand de Westwal versterkte.

Ten Oosten en iets ten Noorden van deze veroverde forten breidde de Noordamerikaanse troepen dwars over de spoorlijn Metz Sarrebourg de bruggenhoofden uit over de rivier de Nied in de omgeving van Herny en Daudecourt en drongen zij voort ten Noord-Oosten van Ancereville. In het gebied ten Oosten van Chateau Salins drongen Noordamerikaanse tanks en voetsoldaten verder Noordwaarts niettegenstaande de tegenaanvallen aan de flank welke hen ongeveer anderhalve kilometer terugdrongen aan de Oostelijke rand van het Forêt le Bride et de Coecking. Ook werden winsten van ongeveer 3 kilometer gemaakt ten Noord-Oosten van het bos van Chateau Salins en de plaatsen Gilliers, Achan en Marthille werden veroverd.

De bruggenhoofden benoorden Metz waar de vijandelijke tegenstand het krachtigst is werden uitgebreid. In de sector van Königsmacher woedt ook een bittere strijd, de Noordamerikaanse troepen drongen voort langs de rivier en veroverden een niet genoemd fort ten Noord-Westen van Valmestroff tegenover Thionville. De vijand klampte zich echter hardnekkig vast rondom Maizières les Metz en verijdelde de Noordamerikaanse pogingen om op te rukken uit het kleine bruggenhoofd bij Uckange op 5 kilometer bezuiden Thionville.

Deweek-oude slag om de passen door de Vogezen werd eveneens feller. Een vijandelijke tegenaanval ten Zuid-Oosten van Baccarat werd gebroken door het Geallieerde geschut met hevige verliezen voor den vijand.

„Belangrijke winsten" ten Zuid-Oosten van Bruyères werden gemeld door het geallieerde communiqué. De Geallieerde troepen veroverden de dorpen Aumontzey en Champdray en bezetten de omliggende hoogten.

Bij gevechten in sneeuwstormen benoosten Luneville vorderden de Geallieerde strijdkrachten ongeveer 5 kilometer tegen een zeer krachtig vijandelijke verzet en veroverden zij Lintray en Montigny. Dit laatste plaatsje is een kruispunt van wegen tussen Luneville en Badonviller.

Er was weinig activiteit aan het front van het 1e leger. De strijd in het Hurtgen-bos is bijna tot stilstand gekomen. De Noordamerikanen boekten geringe winsten ten Zuid-Westen van Hurtgen en sloegen een Duitse aanval af westen Schmidt.

In Nederland waren de verrichtingen beperkt tot patrouilleringen en artillerie-duels. Het slechte weer en laag wolkendek beperkten de steun van de luchtmacht tot een minimum. (Londen, (AP) 14.11).

HITLER ONDER BEHANDELING.

Een bericht werd in Londen ontvangen uit gewoonlijk betrouwbare bron, volgens hetwelk Hitler de vorige week onder behandeling was van vier dokters en dat zijn proclamatie van Zondag waarschijnlijk zelfs door iemand anders werd geschreven. De namen van de dokters werden opgegeven als Professor Horrel, Hitlers lijfarts, Dr. Zabel, een geneesheer die geregeld aan zijn staf wordt toegevoegd, Professor Horster, een vooraanstaand hersen-specialist, die Maarschalk Rommel behandelde voordat hij overleed, en Professor Sauerbruch, een van Duitslands meest vooraanstaande chirurgen.

Acht jaren geleden opereerde Sauerbruch Hitler voor — wat genoemd werd — een niet-kwaadaardig gezwel in 's Führers keel.

De berichtgever, die goed op de hoogte is van Duitse aangelegenheden, zeide, dat Sauerbruch eens en misschien nog heden bekend was als anti-nazie.

Hij gaf er dus zijn verwondering over te kennen, dat Sauerbruch ontboden werd.

Dezelfde berichtgever merkte op, dat zes passages in Hitlers proclamatie van Zondag genomen werden uit „Mein Kampf" en dat andere duidelijk aan zijn vroegere redevoeringen zijn ontleend. Hij was dus van mening, dat de proclamatie door iemand anders is geschreven dan Hitler.

Het Duitse nieuwsagentschap Transocean zeide echter: „In antwoord op de geruchten die de ronde doen in het buitenland, verklaren de autoriteiten in Berlijn, dat de toestand van 's Fuhrers gezondheid uitnemend is. Hitler heeft nooit zelf een proclamatie voorgelezen." (Londen, (AP) 13.11).

DE ANGST KNIJPT HITLERS KEEL TOE.

Het Vrije Duitse Comité onder Sovjet-bescherming heeft door de radio van Moskou tot de Duitsers gezegd, dat Hitler „niet meer voor de microfoon kan en wil spreken" en dat „vrees zijn keel toeknijpt".

In een poging om een uitleg te geven van de voorlezing van Hitlers proclamatie door Himmler zeide het Vrije Duitse Comité: dat de nazies hiertoe overgingen teneinde een einde te maken aan de geruchten in Duitsland en het moreel aan de fronten te versterken. Het feit dat Hitler Donderdag — op de jaardag van de 'putsch' in de Bierhal te München — niet sprak had volgens het comité evenwel een rampzalig effect aan het front en deed de wildste geruchten ontstaan in het land". Men weet er vervolgens op, dat Hitler gemakkelijk een microfoon kon hebben laten plaatsen in zijn hoofdkwartier voor de uitzending, doch dat hij bang was om dit te doen „omdat een dodelijke vrees zijn keel toeknijpt en iedereen die hem door de radio zou horen, zou begrijpen dat het gedaan is met Hitler" (New York, (AP) 13.11).

60.000 WACHTEN OP BERECHTING.

Het Belgische nieuwsagentschap zeide, dat ongeveer 60.000 personen in gevangenissen en interneringskampen in België „wachten om berecht te worden". 45 Commissarissen zijn benoemd om den Minister van Justitie van advies te dienen over de mogelijke vrijlating of vasthouding voor berechting van de gevangenen. (Londen, (AP) 13.11).

Het nieuws van vandaag.

Eindelijk is toch de „Tirpitz", Duitslands grootste slagschip, tot zinken gebracht. Het zusterschip „Bismarck" ging allang naar de kelder en sindsdien hebben de Britten voortdurend jacht gemaakt op de „Tirpitz". Het schip lag de laatste tijd steeds in een of andere fjord en telkens wanneer de Britten het ontdekte, volgde een aanval. De laatste werd uitgevoerd door viermotorige Lancasters met bommen van 12.000 pond. Tegen deze projectielen waren de pantserplaten van het slagschip niet bestand en „binnen enkele minuten kapseisde en zonk het", gelijk het communiqué van de Britse Luchtmacht zegt.

Door deze overwinning kunnen weer enkele Britse oorlogsschepen vrijgemaakt worden voor de strijd in het Verre Oosten. Het Geallieerde overwicht op de gehavende Japanse vloot wordt dan nog groter. De Japs verliezen de laatste dagen nog vele kleine eenheden in pogingen om hun garnizoen op Leyte te versterken. MacArthur dringt den vijand evenwel verder naar Ormoc terug niettegenstaande de Japanse strijdkrachten naar schatting van MacArthur reeds 60.000 man bedragen.

In Europa vervolgt Patton nog steeds zijn offensief in de sector van Metz. Zijn troepen veroverden ten minste drie forten in hun opmars en er zijn tekenen, dat de vijand zal moeten terugvallen voor de krachtige Noordamerikaanse druk. Het Noordamerikaanse 1e leger levert ook felle slagen in de Vogezen, doch sneeuwstormen en de tegenstand des vijands vertragen de opmars aanzienlijk.

Aan de rest van het Westfront is er weinig actie en ook de luchtmacht moet haar verrichtingen vanwege het slechte weer tot een minimum beperken. Politieke activiteiten vergoeden echter wat er te weinig is aan militaire actie en vooral het bezoek van Churchill aan Parijs gaf aanleiding tot allerlei besprekingen. Men zegt, dat Frankrijk zal helpen met de bezetting van Duitsland en België. Ook de Minister van Buitenlandse Zaken heeft officieel verklaard, dat hij den groten mogendheden gevraagd heeft of België ook mede mag doen aan de bezetting van Duitsland. De Nederlanders hebben nog niets van zich laten horen in verband met deze quaestie, doch een beschouwing uit Londen over de naoorlogse regelingen in Europa zegt, dat Groot Britannië, Frankrijk, België en Nederland een alliantie zullen aangaan om gezamenlijk te waken tegen het Duitse gevaar zelfs na de bezettingsperiode.

Dr. Goslinga over onze Volksontwikkeling.

Taalverdeeldheid en gebrek aan bibliotheken werken remmend.

„Geef mij een helper en ik zeg met Thorbecke: Wacht op mijn daden" roept Dr. Goslinga.

De Curaçaose Volksschool geeft evenveel leerstof als die in Nederland.

Aanvankelijk scheen het alsof de belangstelling der Statenleden voor het onderwijs en wat daarmede samenhangt, bij de behandeling der Curaçaose begroting 1944 vorige week miniem zou blijven. Een enkele maal werd de Inspecteur van het Onderwijs voorbijgaand genoemd, maar meer niet.

Tenslotte evenwel heeft de Heer John H. Sprockel niet minder dan veertien onderwerpen, verband houdend met het onderwijs, aangesneden.

De bestuursgemachtigde Dr. W. J. Goslinga zeide geen volledige beantwoording te zullen geven, maar wel alle gestelde vragen te beantwoorden. Gezien het grote belang van de onderwerpen en het feit, dat het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling onomstreden het belangrijkste is, willen wij nader weergeven wat Dr. Goslinga zeide.

Allereerst zeide Dr. Goslinga terecht, dat de belangstelling voor onderwijs en volksontwikkeling in een volksvertegenwoordiging nimmer te groot kan wezen. „Integendeel! Zo ergens, dan is deze vergadering de meest aangewezene om voornoemde onderwerpen grondig te behandelen. Ik meen echter na een even lange observatie als uw democratisch college bestaat 'te mogen vaststellen, dat soms over détails méér gesproken wordt, dan over de hoofdlijnen van het bestuursbeleid ten opzichte van het onderwijs."

De verheffing van de Inspectie van het Onderwijs tot Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling.

De naamsverandering van het Departement betekende niet zozeer een taakverandering als een wettelijke erkenning van een gegroeide toestand, aldus Dr. Goslinga. Reeds bij de G.B. dd. 17 Maart 1938, No. 549, werd de Inspectie van het Onderwijs tot een zelfstandige dienst verklaard, waarvan het Hoofd, i.c. „de Inspecteur van het Onderwijs" voor de oefening van zijn taak rechtstreeks verantwoordelijk aan den Gouverneur werd gesteld en in het Corps Hoofdambtenaren werd opgenomen".

Bij nieuwe P.B. 1943, No. 107, verliep vijf jaar later met ingang van 1 Mei 1943 de „Inspectie van het Onderwijs" tot 'Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling" op grond van de overweging „dat de bemoeiingen van Overheidswege tot bevordering van het onderwijs in al zijn geledingen en van de volksontwikkeling zeer zijn toegenomen en nog steeds toenemende zijn", „aan het hoofd van welk Departement de Inspecteur van het Onderwijs zal optreden". Ook werd op de „1e aanvullende tevens heringerichte begroting voor het dienstjaar 1943" een afzonderlijke Afdeling V. Onderwijs, Volksontwikkeling en Erediensten, ingericht.

Uit een en ander blijkt, hoezeer het Bestuur de grote en toenemende betekenis van het onderwijs en de volksontwikkeling voor de toekomst van ons staatsdeel inziet en deze d.m.v. een afzonderlijke afdeling van bestuur wil behartigen. Tevens wordt buiten twijfel gesteld, dat de Inspecteur an het Onderwijs te rekenen is onder de „hoofden van een afdeling van bestuur", bedoeld in artikel 19 sub 1 der Curaçaose Staatsregeling.

De naam werd dus veranderd, omdat de taak reeds verbreed, ja veranderd was, ook de taak van den Inspecteur. Diens naam dekt evenmin als de naam Inspectie de wettelijke verplichtingen en andere opdrachten, welke deze te vervullen heeft. „Dikwijls slaak ik", zo zeide Dr. Goslinga, „de verzuchting: „Och, was ik alleen maar Inspecteur van het Onderwijs", hetgeen betekenen zou, dat ik mijn instructie dan zou kunnen uitvoeren en dagelijks op de scholen in de klassen zou kunnen medearbeiden aan de verbetering van het onderwijs. Inspecteren betekent niet afbreken en dwarskijken zijn, het leven aan onderwijzers zuur en lastig maken, neen. Inspecteren betekent opbouwende critiek, aanschouwing van het bereikte, erkenning van de persoonlijkheid van den onderwijzer, waarbij hem in het belang der aan hem toevertrouwde jeugd de tekortkomingen van zijn arbeid op zakelijke en gepaste wijze worden duidelijk gemaakt.

Het is de schoonste vorm van onderwijsverbetering. Helaas kan deze taak, die mij het meest lief is, te weinig door mij worden geoefend. Over het nut ervan wil ik niet uitweiden, dit laat ik aan anderen over, maar het feit, dat bij de eerste onderwijswet in Nederland de beroemde hoogleraar Van der Palm als „agent van nationale opvoeding" in een nog steeds lezenswaardige toespraak tot de om hem verzamelde schoolopzieners de juiste uitvoering van de wet in handen van deze onderwijsmannen legde bewijst reeds, dat zonder schoolopzieners of inspecteurs of hoe men ze ook noemen wil de Overheid haar wettelijke doelstellingen nimmer kan bereiken. Schoolopziener is een betere en waardiger aanduiding dan inspecteur, die teveel onze gedachten — men vergeve mij deze uitlating — naar politie en belastingen verplaatst. Schoolopzieners, zo werden ook de voormalige leden der onderwijscommissie op Curaçao genoemd, o.a. Monseigneur Niewindt.

De taak van schoolopziener eist bij een aantal van 450 klassen reeds ten volle een persoon op, vooral wanneer men de verspreide ligging, der meer dan 60 scholen over zes eilanden in aanmerking neemt. Wil deze belangrijke arbeid in voldoende mate en met gunstig resultaat worden verricht, dan moet de huidige Inspecteur van zijn taak als Hoofd van het Departement worden ontheven of hem moet een modern gevormd deskundige als schoolopziener worden toegevoegd."

Antwoordend op des Heren

Sprockels vraag: „Wat heeft het nieuwe Departement voor de volksontwikkeling gedaan?", zeide Dr. Goslinga, dat de Heer Sprockel zelf een vergoelijkend antwoord gaf: „Het kan nog niet veel zijn, want die zoeveer gewenste volksontwikkeling moet gebaseerd zijn op beter volksonderwijs. De basis, die de stadsvolksschool, nl. de zevenjarige school voor G.L.O.B. biedt, is nog veel te smal en te laag, om maar niet te spreken van de buitenschool, de zesjarige G.L.O.A.-school.

De Heer Goslinga zeide hierop: „In de eerste plaats bestaat het Departement nog veel te kort, maar al rekent men de voorafgaande vijfjarige periode van zelfstandigheid toen ook al getracht werd de volksontwikkeling te bevorderen erbij, dan moet men niet direct vruchten willen plukken. Het bevorderen der volksontwikkeling moet men zien over een zeer lange, veeljarige periode. Men moet deze taak vergelijken met die van een houtvesterij of boomkwekerij. De planters zien bijna nooit de volwassen boom. Let men op de volksontwikkeling van Curaçao dan moet men eerst zien naar de toestand zoals die vóór de emancipatie was en die ons zo goed door Monseigneur Niewindt is beschreven. En dan moet men nu 80 jaar later eens zien wat er van het geëmancipeerde volk is geworden, **vooral in de vergelijking met de omliggende landen.**

Hier geen analphabeten, daar tientallen procenten, ja meerderheden, hier vier- daar ééntaligen: enz. enz. Indien nederigheid niet als een hoge deugd elk christen werd voorgeschreven, dan zouden zusters en fraters trots moeten zijn, op hetgeen voornamelijk door hun moeite vlijt en hun paedagogische en didactische bekwaamheden is bereikt. **Ik noem hier onderwijs en volksontwikkeling tezamen.** De Departementale betiteling betekent niet, dat men deze scheiden moet.

De volksontwikkeling begint al op de bewaarscholen of in de voorbereidende klassen en de mogelijkheid tot verdere ontwikkeling bestaat nu op Curaçao via de A.M.S. tot aan de poorten der Universiteit. En niet alleen voor de bemiddelden, ook voor de begaafden uit de eenvoudigste stand. Dit is democratie in de nobelste vorm, al valt ook hier uit de aard der zaak nog wel het een en ander te verbeteren.

Het taalvraagstuk.

Het moeilijkste vraagstuk voor de volksontwikkeling na het verlaten der G.L.O.B. of A school, dus op 13 — 14 jarige leeftijd is het taalprobleem. Buiten de hogere onderwijsinstellingen zijn er te weinig milieu's, waarin de jongelui, die dan voor goed de schoolbanken verlaten, zich van de hun goed onderwezen Nederlandse taal, kunnen blijven bedienen, om nu maar te zwijgen van de verplichting daartoe. Onze volksjeugd op de Benedenwindse eilanden wordt steeds met twee grotendeels met drie en dikwerf met vier talen bekend gemaakt: Papiament als moedertaal en Nederlands als voertaal, voorts Engels en Spaans.

In het lezen, schrijven en stellen, zijn de jongelui het verst gevorderd in de Nederlandse taal. Papiament spreken ze gemakkelijker, Engels en Spaans staan nog achter bij het Nederlands. Maar dan valt ineens de stuwing van het Nederlands, die zij in de school dagelijks ontvingen geheel weg, terwijl het dagelijks gebruik van Engels en Spaans veelal toenemen en dat van het Papiament natuurlijk onverzwakt blijft. Wil men een volk verder ontwikkelen, dan moet dit volk een voertaal machtig zijn, waarin het een hogere ontwikkeling kan begrijpen.

En nu durf ik met vrijmoedigheid beweren, dat die hogere ontwikkeling ook via de Nederlandse taal moet worden bijgebracht. Daarom juich ik het lezen van jeugdbladen ook door leerlingen der G.L.O. scholen van harte toe en moet het streven der onderwijzers zijn om bij de kinderen blijvende belangstelling te wekken in de Nederlandse taal. Het Algemeen Nederlands Verbond doet al jaren door het uitloven van zijn Neerlandia-prijzen — ook op de cunucuscholen — prachtig werk. Dit moet men niet alleen zien als een bevordering van de taal van het Moederland, maar vooral ook als een middel tot verhoging der volksontwikkeling.

Boekerijen op alle eilanden.

De grotere kennis der Nederlandse taal opent voor de volksjeugd een rijke bron van kennis en ontwikkelingsmogelijkheden. De Overheid kan te dezer zake echter zo weinig doen, men kan toch bezwaarlijk aan alle oudleerlingen jeugdbladen, later ev. de „Amigoe" of de „Beurs" op 's Lands kosten gaan toezenden. Wel doet het Gouvernement wat en wil het nog veel meer doen nl.. door een uitbouw op grote schaal van ons bibliotheekwezen, niet alleen op Curaçao maar ook op de andere eilanden. Reeds is de huisvesting op het Van Walbeeckplein bijna gereed en wacht de in dienststelling alleen op het verzenden van levensmiddelen, die nu nog de voor boeken bestemde ruimte vullen, maar straks komt daar de gelegenheid tot volksontwikkeling op het terrein van litteratuur en kunst en tot nuttige ontspanning met goede, leerzame boeken, zoals nu reeds in beperkte mate het geval is. Ik kan hierover nog niet uitweiden, maar vraag geduld en vertrouwen. Ook hier zal ik een helper moeten hebben van de eerste rang, een cultuurmens die Curaçao's behoeften in de eerste plaats moet kennen en moet kunnen bevredigen. Daarom zeg ik in alle bescheidenheid namens het bestuur het den groten **Thorbecke** na: wacht op onze daden!

Dr. Goslinga ging voorts het peil van ons volksonderwijs na. Dit is niet zo laag als de Heer Sprockel meer of min deed uitkomen, meent de Inspecteur. De zevenjarige stadsvolksschool geeft niet minder leerstof, dan die in Nederland, maar gedeeltelijk een andere leerstof. Zeker, in het Nederlands brengt men het in Nederland verder, maar hoe zou het ook anders kunnen, evenwel leert men er hier nog een flink mondje Engels en Spaans bij. Dat de laatste taal nog niet méér gedoceerd wordt, ligt in het tekort aan bevoegde leerkrachten. Dit laatste tekort legt een ban op ons gehele onderwijs, ook op de verbetering van het onderwijspeil der buitenscholen, waar nu ook Engels en land- en tuinbouwkunde in het leerplan opgenomen kunnen worden.

De Zusters en inheemse kwekelingen.

De op deze scholen bereikte resultaten doen mij altijd vol bewondering staan, zowel voor de praestaties van de zusters en de door deze zo goed en methodisch opgeleide inheemse kwekelingen, als voor de begaafdheid in het aanleren van een nieuwe taal — i.c. de Nederlandse — bij onze cunucu-schooljeugd. Werkelijk die resultaten zijn niet slecht. Stel u eens voor dat men in de Betuwe in het Spaans ging onderwijzen, met Betuwse onderwijzers, echte Batavieren. Zou daar méér van terecht komen, dan hier in de cunucu met Nederlands als voertaal? Ik betwijfel zulks in hoge mate. De vraag van den Heer Sprockel om méér vierde-klasse-onderwijzers in plaats van kwekelingen aan de G.L.O.A. scholen te verbinden en om dit te bevorderen door aan zo'n vierde-klasse in elk geval het vierde-klasse salaris uit te betalen is een zuiver theoretische. Op het ogenblik zijn de rollen omgekeerd en staan er tal van kwekelingen op de vierde-klasse plaats, ook op G.L.O.B. scholen, zegt Dr. Goslinga.

Vermindering der differentiatie.

Bij de behandeling van de wijziging der Onderwijsverordening 1935 P.B. No. 43 in het vorige jaar is deze vraag ook door de Staten gesteld en in de „Memorie van Antwoord" dd. 27 October 1943 beantwoord. Doel der Staten was de zg. differentiatie te verminderen.

Het Bestuur ging toen zo ver, dat de maximum-bezoldiging der zelfstandige kwekelingen gelijk gemaakt werd aan de minimum-bezoldiging der vierde klasse onderwijzers, waardoor deze bij eerste aanstelling op een kwekelingenplaats, aanvankelijk niet financieel ten achter zouden staan. Thans is er een sterke aandrang dit minimum te verhogen, waardoor het gewraakte hiaat weer zal terugkeren en de quaestie — theoretisch althans — weer scherper zal worden. Laat ik hier mogen verklaren dat wanneer zich nadat de personeelschaarste na de oorlog zal zijn opgeheven en zich zulke gevallen, als door den Heer Sprockel bedoeld, weer zullen voordoen, dat dan een nieuwe beslissing genomen zal worden. Deze taak is meer en financiële, dan een didactische, want ten onrechte taxeert de gachte spreker de zelfstandige kwekeling zoveel lager dan de vierde klasse onderwijzers. Ook voor de kwekelingen zijn de examens verzwaard en hun practische opleiding is beter dan die der vierde- of derde klasse-onderwijzers. Persoonlijk neem ik de kwekelingen-examen af en bezoek deze aanstaande leerkrachten in pactische lessen. En steeds geven deze onderzoeken mij reden tot grote voldoening en versterken ze mij in de overtuiging dat men voor eenvoudig onderwijs, laat ik zeggen de leerstof der eerste vier leerjaren, waarvoor de kwekelingen bevoegd verklaard worden, niet zo heel veel behoeft te weten, wanneer men naar de methode kent, waarmede men de leerstof aan de kinderen duidelijk kan maken en tot hun geestelijk bezit kan maken. Men moet het ze als het ware met de papjepel kunnen ingeven. Hier is enorm veel door de opleiding der Zusters bereikt.

En zeer juist zijn de eisen die te dezer zake in onze Onderwijsverordening staan, die op de methodiek de nadruk leggen. Hoger gevormde leerkrachten hebben hieraan meestal het land, maar de practijk wijst uit dat de resultaten, bereikt door methodisch werkende leerkrachten, die misschien lang niet zoveel weten, beter zijn dan die van de knapste koppen, die niet methodisch te werk gaan. En in de overvolle klasse is een vast voorgeschreven methode het enige middel om de grote meerderheid mee te krijgen. Aan verdere omzetting van de G.L.O.A. scholen in G.L.O.B. scholen kan thans niet worden gedacht, de kwekelingen die niet bevoegd zijn voor laatstgenoemde scholen, kunnen we in de verste verte nog niet missen en bezetten, zoals ik zoeven reeds meededeelde, reeds tal van vierde-klasse standplaatsen.

Het Bestuur is en blijft te dezer zake diligent en heeft bij de laatste wijziging der Onderwijsverordening 1935 P.B. No. 43, welke in P.B. 1944 No. : zijn beslag kreeg, voor het hoofdschap der G.L.O.A. scholen de bevoegdheid derde klasse in plaats van vierde klasse geëist. Deze onderwijsverbetering, die straks als het personeel weer ruimer beschikbaar komt, doorgevoerd zal worden is zeker een stap in de door den Heer Sprockel gewenste richting.

Verbetering opleiding Onderwijzers.

Wat dan verbetering der onderwijzersopleiding betreft vooral voor de inheemse krachten, dit heeft de volle aandacht van het Bestuur. Als slip of the tongue vat Dr. Goslinga des Heren Sprockels onderscheiding in „buitenlandse" en „eigen" onderwijzers op. Bedoelt de Heer Sprockel buiten of in Curaçao geboren leerkrachten, accoord. Ik wil er verder niet naar raden, maar vaststellen dat we hier 7 soorten leerkrachten hebben, verdeeld naar hun gradatie.

1. Onzelfstandige kwekeling; 2. zelfstandige kwekeling.3. onderwijzer vierde klasse; 4. derde klasse; 5. tweede klasse. 6. eerste klase A; 7. 1ste klasse B.

Deze regeling is om financiële redenen thans niet af te schaffen. In alle gradaties zijn er leerkrachten, die hier en zijn er die elders, in Nederland of Suriname, soms in Oost-Indië geboren zijn. De onderlinge samenwerking is zeer goed. Voor beide categorieën is een aanzienlijk deel in Nederland opgeleid.

Dr. Goslinga veronderstelt dat de Heer Sprockel aan deze opleiding de voorkeur blijft geven, maar dat hij het aantal personen van hier, dat in Nederland zal worden opgeleid, wil vergroten.

Hiermede gaat het Bestuur gaarne accoord zegt de Inspecteur: „De huidige beursregeling dient verbeterd te worden. Daarnaast is de opleiding hier te lande thans van meer betekenis, vooral daar Suriname ons lang niet alle benodigde krachten kan leveren, hoezeer overigens de hulp van dit zusterstaatsdeel op hoge prijs dient te worden gesteld, **getuige het feit dat een vijfde deel onzer leerkrachten uit Suriname afkomstig is.**

Er bestaan **op Curaçao** een R.K. gesubsidieerde opleiding voor onderwijzers derde klasse, een R.K. gesubsidieerde opleiding voor hulponderwijzers of kwekelingen: verder een Gouvernements-opleiding voor de hoofdacte en een R.K. ongesubsidieerde opleiding voor deze acte. Het eerste hoofdonderwijzersexamen zal binnen een half jaar worden afgenomen.

Op **Aruba** bestaat een Gouvernementsopleiding voor onderwijzers derde klsse en een R.K. gesubsidieerde opleiding voor hulponderwijzers en kwekelingen.

Op **St. Maarten** bestaat een Gouvernementsopleiding voor hulponderwijzers.

Verder bestaan er op deze drie eilanden nog tal van opleidingen voor bepaalde acten als wiskunde, moderne talen, handelskennis, tekenen en handwerken, waarvan alleen de laatste gouvernementssubsidie genieten.

Op Curaçao wordt het internaat der Zusters van Roozendaal, waarin thans niet minder dan 50 a.s. kwekelingen en hulponderwijzeressen zijn ondergebracht, financieel gesteund.

Uit deze opsomming moge blijken dat het Bestuur met behulp van de Congregaties en de openbare en biezondere onderwijzers doet wat mogelijk is om de opleiding van „eigen" leerkrachten te stimuleren. Behalve op de Benedenwindse eilanden, bestaat door de ruimere werkgelegenheden en de hogere verdiensten buiten het onderwijs, weinig lust bij de inheemse mannelijke bevolking om voor onderwijzer te worden opgeleid. Door het studeren in Nederland straks in uitzicht te stellen, kan deze geringe animo mogelijk later worden omgezet in sterkere maar de hoofdzaak zal toch wel psychologisch verklaard moeten worden.

In het algemeen heeft de Curaçaoënaar niet veel lust tot het ambt van onderwijzer, in tegenstelling b.v. met den Surinamer. Kiest de Curaçaoënaar echter dit vak, dan is hij meestal goed, anders zou hij het niet worden of het onderwijs spoedig verlaten. De begaafdheid is stellig aanwezig, de lust niet.

Generaal George Patton en Generaal Omar Bradley samen in een vliegtuig op inspectie in West-Europa. Het 3e leger van Patton heeft thans een offensief geopend in de richting van Saarbrücken.

HET VOORLOOPIGE BESTUUR
van de
CURACAOSCHE VEREENIGING
VOOR DEN HANDEL

maakt hiermede bekend, dat de vereeniging is goedgekeurd bij Besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur van Curaçao en verzoekt allen, die zich hebben laten inschrijven als lid hun contributie en inkomgeld te voldoen uiterlijk den eersten December a.s. door storting op rekening van de vereeniging bij een der plaatselijke banken en hen, die zich nog niet als zoodanig hebben laten inschrijven, zulks alsnog vóór gemelden datum te doen ten kantore van den Heer ERNESTO MARTIJN, Handelskade 12 boven.

Het Bestuur stelt zich voor onmiddellijk na dien datum met de werkzaamheden der vereeniging aan te vangen.

2—1

DE HEER EN MEVROUW
R. M. ARENDS-MARUGG
geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun dochter
MYRA
San Pedro de V. hospitaal.
ARUBA 11-11-'44

WERELD NIEUWS

GEEN STERILISATIE MEER.

De nazies hebben ten minste tijdelijk afgezien van de sterilisatie van degenen die geen Arische kinderen kunnen voortbrengen, volgens een niet-officieel bericht uit Duitse bron. Een proclamatie waarin de zogenaamde Erfelijke Gezondheidsrechtbanken worden opgeheven, zou zijn uitgevaardigd door Otto Thierack, Minister van Justitie ten behove van de algehele mobilisatie (Londen, (AP) 13.11).

DUITSE GEVANGENEN.

Roger Greene seint uit het Hoofdkwartier van de 21e legergroep:

Een Britse zegsman zeide, dat Montgomery's Britse en Canadese legers sedert de dag van de invasie in totaal 189.926 gevangenen hebben genomen.

Bovendien namen Franse Maquis meer dan 20.000 gevangenen zodat tezamen veel meer dan 200.000 Duitsers werden gevangen genomen. Ook werd bekend gemaakt, dat de Noordamerikaanse troepen die onder Brits bevel vechten, 152 officieren en 7814 manschappen gevangen namen. (Hoofdkwartier van de 21e legergroep, (AP) 13.11).

MITCHELLS VALLEN AAN.

Mitchells van de tweede tactische luchtmacht bemand door Nederlanders en Belgen deden een aanval op doelen achter de Duitse linies bij Roermond; er werd slechts weinig afweervuur ondervonden en alle toestellen keerden weer (Aneta).

EMMASTAD.

WACHTDIENSTEN.

Dinsdag, 14 November 1944:
Telegram Afdeling: tel. 307; na 23 uur Bonzet, tel. 553.
Shipping & Supplies: tel. 458 en 551; na 23 uur Alblas, tel. 288.
Scheepvaart Afdeling: De Vries, tel. 296.
Dok Afdeling: Van Hasselt, tel. 468.

Op Woensdag, 15 November a.s. om 20.15 uur zal de Heer J. J. van Balkum in het Repetitielocaal te Negropont, voor de groep Curaçao van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs een voordracht houden over: „Vliegtechnische Problemen bij lange afstandsvluchten". Alle belangstellenden zijn welkom.

Buitenland

MEN DENKT AL AAN 1948.

door

Douglas Cornell.

Terwijl de stemmen van 1944 nog geteld worden beginnen de beroepspolitici reeds eventuele candidaten voor 1948 onder de loupe te nemen. De Republikeinen kunnen bijna een half dozijn mannen zien die geschikt zouden zijn om te worden benoemd tot candidaat voor het Presidentschap over vier jaren. Thomas Dewey staat natuurlijk hoog op de lijst. Hij heeft nog twee jaren te dienen als Gouverneur van de staat New York. Politieke analisten meenden een aanwijzing te zien dat Dewey de blik op de toekomst gericht heeft toen hij de vorige week verklaarde tevreden te zijn over de mate

HENRY A. WALLACE
Een nieuwe factor over 4 jaar.

waarin zijn inzichten over de buitenlandse politiek ingang vonden bij partij-leiders in en buiten het Congres.

Hoewel Dewey verklaarde geen illusies te hebben met betrekking tot 1948 geloofde men in Washington dat hij zich in 1946 weer candidaat zal stellen voor het Gouverneurschap.

Het uitzicht der Democraten is verschillend.

De vierde termijn heeft natuurlijk aanleiding gegeven tot bespiegelingen over een vijfde. Doch over vier jaren zal Roosevelt bijna 67 jaar zijn en 16 moeilijke jaren in het Witte Huis achter de rug hebben.

Gedurende acht van die zestien jaren heeft hij gezegd, dat zijn persoonlijke ambities, welke door de belangen van het land moesten wijken, waren om zijn publiek leven vaarwel te zeggen en naar zijn woning in Hyde Park terug te keren. Toch heeft hij niemand naar voren gehaald, die als een logische opvolger van hem zou kunnen optreden. Of hij iemand zal gereedmaken tijdens zijn vierde termijn moet later worden vastgesteld.

De Republikeinse campagnevoerders hebben in de wedren van 1944 te kennen gegeven, dat de President misschien geen volgende termijn zal overleven. In zulk een geval zou de verkozen Vice President, Harry Truman, de teugels in handen nemen en in een goede positie zijn om door zijn partij te worden benoemd als candidaat voor 1948.

Sommige politici zijn van mening, dat Henry A. Wallace een nieuwe factor zou kunnen zijn over vier jaren. Inplaats van dat Wallace van het politieke toneel stapte toen hij niet opnieuw benoemd werd tot candidaat voor het Vice Presidentschap, gaf hij krachtige steun aan de Democratische candidaten.

Er zijn bespiegelingen gehouden over de mogelijkheid, dat Wallace een nieuwe hoge post zou krijgen in de regering — een post waarin zijn naam voor de ogen van het publiek gehouden wordt.

Een favoriet der Democraten zou ook Frank Lausche, de burgemeester van Cleveland, kunnen zijn die beslag heeft weten te leggen op het Gouverneurschap in Ohio hoewel Roosevelt die staat verloor aan Dewey.

Aan de Republikeinse zijde zou John Bricker weer een favoriet kunnen zijn.

Hij heeft drie termijnen gediend als Gouverneur in Ohio en zijn kansen zouden afhankelijk kunnen zijn van de voornaamheid die hij weet te behouden.

Andere Republikeinse mogelijkheden zouden kunnen zijn: Luitenant Commandant van de marine Harold Stassen, oud-Gouverneur van Minnesota, en de Gouverneurs Earl Warren van Californië en Dwight Griswold van Nebraska. (Washington. (AP) 13.11).

STRENGE DUITSE MAATREGELEN.

De nazie-partij gaf opdracht aan alle Duitse soldaten om elkeen neer te schieten die zich wil overgeven — ongeacht of het een hogere officier, een gewoon soldaat of een 'kameraad' is. „Een verrader moet worden neergeschoten als een hond", zeide de partij tot de soldaten. „Tred ogenblikkelijk op, zelfs indien zij slechts de geringste inzinking in gevechtsmoreel tonen". Deze instructies werden gegeven in „Schorpioen", een nieuwscommentaar van de nazies dat onder de soldaten uitgedeeld wordt.

Men zeide, dat deze ongekende maatregelen door Himmler werden geformuleerd. (Met de 2e pantserdivisie, (AP) 14.11).

DE HOGE TAAK ONZER STATEN.

De Heer Goslinga beziet elders in dit blad het nut van bibliotheken juist, maar waar wij vroeger zelf al eens op gewezen hebben, kost een goede bibliotheek geld. Geld voor boeken, geld voor behoorlijke huisvesting en geld voor beheer. Alleen aan het tweede is inmiddels voldaan door de bouw van het nieuwe departement, waar zoals de Inspecteur zegt, ruimte voor boeken komt, wanneer het eten is opgeruimd.

Wat er thans nodig is, is bijvoorbeeld 1 ton per jaar voor aanschaffing van boeken, abonnementen op binnen- en buitenlandse tijdschriften (inclusief inbinden en onderhoud van boeken).

Daarnevens zou nog een bibliothecaris moeten worden bekostigd. Een goed beheer van een bibliotheek zou zeker een vollen persoon eisen. Mogelijk dat hierin t.z.t. zal kunnen worden voorzien wanneer de verbinding met het moederland weer vrij komt.

Zo iemand zou zeker geen ambtenaar in die zin kunnen zijn, dat hij hier als in ballingschap verkeert. Hij zal animo voor zijn vak moeten hebben en voor het volk welks ontwikkeling door zijn bibliotheek moet worden behartigd. Dat is evenwel alles zorg voor later.

Wat thans nodig is, is dat op de Begroting 1945 een 500.000 G. geplaatst worde voor de inrichting van een bibliotheek (d.w.z. aankoop boeken e.d.). Daarna zal waarschijnlijk wel met een ton kunnen worden volstaan. Op het eerste gezicht lijkt vijf ton om te beginnen misschien te laag. Toch menen wij, dat men hiermede al aardig onderweg zal kunnen, wanneer men zuinig beheert. In verhouding tot andere begrotingsposten voor onbelangrijke zaken is de post zeker al heel laag. Bij slot van rekening betekent het hier een cultureel werk.

Tot nu toe is hieraan weinig of niets gedaan in Curaçao. Uit debatten bij posten, die in enig verband met culturele opbouw van onze eilanden staan, zou men misschien geneigd zijn, een zekere weerzin af te leiden van bepaalde statenleden. Toch geloven wij, dat de Inspecteur gelijk heeft, dat men in deze dingen op den duur pas de vruchten zal kunnen zien. En die vruchten zijn er zeker.

Wel geloven wij, dat de Inspecteur Onderwijs en Volksontwikkeling er elkander verwart. Die moeten twee gescheiden blijven, hoewel om hun nauwe onderlinge verband misschien wel het best in één departement vereend. Het zal de hoge taak onzer Staten zijn ook in dit opzicht onze Curaçaose eilanden te emanciperen en op gelijke voet te brengen met ons omringende landen. Ons Curaçao kan deze omringende landen zelfs overtreffen door zijn innig contact met Europa. Een half millioen voor de eerste opbouw en vervolgens een enkele ton per jaar is op de begroting van omstreeks 25 millioen niet zo veel, dat dit een bezwaar kan zijn.

Ook lijkt het ons gewenst in dit verband te wijzen op de plicht van ons Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling ervoor te zorgen, dat zodra de verbinding met het moederland hersteld is, een volledige aankoop geschiede van al wat op letterkundig gebied en van een deskundig bepaald gemiddelde van al wat op ander gebied is verschenen.

Voor de Curaçaose eilanden lijkt het ons van zeer groot belang op letterkundig gebied in een openbare leeszaal bijeen te hebben, wat, laat ons zeggen, een enigszins behoorlijke gemeentelijke leeszaal in bijv. Rotterdam of Den Haag aanbiedt. Niet dat er hier zoveel gebruik van zal worden gemaakt als ginds, althans op het ogenblik nog niet. Maar wel valt dit geheel in het kader van wat Dr. Goslinga zegt terzake de propaganda van de Nederlandse taal na de schooljaren. Zulk een leeszaal moet een haard worden, waar allen en alles binnenlopen. Niet atijd even serieus maar toch in elk geval begerig naar lectuur. Het lijkt ons zeker nu reeds de tijd — het bedrag zou misschien van de vijf ton genomen kunnen worden — plannen te beramen alle boeken, die van 1940 af verschenen zijn en ook maar enigszins hier van nut kunnen zijn, op te kopen. Men bewijst daarmede tevens nog een kleine dienst aan het moederland, waar men een massale aankoop zeker zal kunnen gebruiken. Maar tegelijkertijd legt men hier de fundamenten, waarop het Curaçaose cultuurcentrum kan worden opgetrokken.

PAKJES NAAR BEVRIJD NEDERLAND.

De Netherlands Aid Society deelde ons telegrafisch mede, dat inwoners van het Staatsdeel Curaçao deel kunnen nemen aan de verzending van „Relief Packages" via deze organisatie naar Nederland zo gauw het bevrijd is. De prijs van het pakje is elf gulden, de deviezen Commissie staat ons toe 500 pakjes per maand te verzenden.

Elk pakje bevat: 6 klossen garen, 25 naalden, 74 knopen, 10 meter katoenen bindgaren, 180 meter stopwol, 4 paar schoenveters, 3 paar zolen, 2 paar rubber-hakken, 1 doos schoennagels, 2 pakjes scheermesjes, 1 gros tube tandpasta, 2 tandenborstels, 2 haarkammen, 1 potje vaseline, 10 stuks pleisters, 1 doos watten, 1 stel veiligheidsspelden, 1 doos haarspelden.

Geef zo spoedig mogelijk uw bestelling op bij het Informatiebureau Rode Kruis, Pietermaai 22 waar u ook verdere inlichtingen kunt verkrijgen.

BEGROTING NOG GEEN HALF MILLIOEN VERMINDERD.

Niettegenstaande de weinige animo, die er bij de Staten bestond voor de Curaçaose Begroting 1944, welke ongeveer stond op 25.000.000 G., is zij er toch practisch geheel doorgekomen. In totaal is er slechts 347.640 G. afgegaan. Het is dus een vermindering, die practisch verwaarloosd kan worden op het totale bedrag. Het batig saldo van de begroting bedraagt 403.119 G.

DE REGENVAL.

In de afgelopen nacht is er 50 mm. regen gevallen volgens de meter van het St. Thomascollege. Fort Nassau registreerde slechts na middernacht en komt dan op een totaal van 37.4 mm. Voor middernacht heeft het echter bijna twee uren lang flink geregend.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Katholieke Sport Centrale:** De Junioren wandelmars zal plaats hebben op Zaterdag 18 November om 15 uur des namiddags.

De Senioren wandelmars heeft plaats op 26 November as.

Voetbal: Zondag 19 November: 14.45 uur Union Victory Stars — Mobilia; 15.15 uur Jong Suriname — Tropiaals.

RAGHUNATH OPENT EEN NIEUWE ZAAK.

Op een der drukste punten van de stad opende de firma Ed. H. Raghunath te San Nicolas een zaak, die er wezen mag. De gehele omgeving wordt opgefleurd door het moderne aanzien van de étalage, de uitstekende verlichting en de prachtige artikelen. Het is te prijzen, dat de firma Raghunath niet alleen een zaak opent, maar dat hij ook zorgt, dat het stadsbeeld er door verfraaid wordt en San Nicolas zich meer ontwikkelt.

Bij de winkel is een atelier, waar reparaties en graveerwerk gedaan worden.

De Arubanen kunnen blijde zijn met deze nieuwe zaak, die een ondernemend koopman te San Nicolas vestigde.

— **Het achtste** leger heeft belangrijke winsten geboekt in het gebied van Forli. De Britten vorderden 3 kilometer en veroverden het dorp Santome na bittere gevechten. Ten Zuid-Westen van Forli staken Britse troepen de rivier de Montone op vele plaatsen over. Ter linkerzijde van de Britten namen de Poolse troepen Bagnolo en zuiverden zij de belangrijke berg Casole van den vijand.

— **De Cubaanse** ploeg heeft besloten zich terug te trekken uit het honkbal-tournooi te Caracas. De spelers deelden aan de Associated Press mede, dat het publiek de goede voortgang van de wedstrijd belemmert. Men zal zo spoedig mogelijk naar huis terugkeren.

— **Men gelooft,** dat de voorbereidingen voor een Japanse aanval met ongeveer 60.000 man op Leyte ontwricht werden doordat de Noordamerikanen in hun opmars naar Ormoc doordrongen in de vijandelijke concentratiegebieden. Er werden nog enkele hoogten genomen in de opmars naar de Japanse aanvoerhaven.

— **Bij het ter perse** gaan doen geruchten de ronde, volgens welke Adolf Hitler naar Spanje zou zijn gevlucht. De Associated Press heeft hiervan evenwel geen bevestiging gegeven.

Een Nieuwe Commissie.

Voor practizijnsopleiding.

Zaterdagmorgen ontving Zijne Excellentie de Gouverneur de leden van de Commissie, die ingesteld werd met het oog op de wenselijkheid van een herziening der inrichting van de praktizijnsopleiding.

Deze Commissie is als volgt samengesteld: de President van het Hof van Justitie, tevens Voorzitter, de Administrateur van Financiën, de Inspecteur van het Onderwijs, Mr. W. B. J. Aberson, Dr. M. F. da Costa Gomez, Mr. J. J. A. Ellis, de Heer C. W. J. Jonckheer, Mr. I. de C. Yohai; plaatsvervangend lid de Heer A. W. J. Scholten.

Door den Landvoogd werd de volgende rede uitgesproken:

Dr P. A. KASTEEL.
........doch naar recht zult gij uw naaste oordelen".

Mijnheer de Voorzitter,
Mijne Heeren,

In „Leviticus" staat geschreven, Mijnheer de Voorzitter:

„Gij zult geen onrecht bij het rechtspreken begaan: het gelaat van den arme niet opheffen, noch dat van een rijke opluisteren, doch naar recht zult gij uw naaste oordeelen."

„Recht" is een diep verankerd gevoel in het menschelijk bewustzijn; het is een van onzen wil onafhankelijk begrip, dat niet onderworpen is aan menschelijke willekeur.

Zijn „recht" willen zoeken is den mensch eigen; niets is hem bitterder dan het gevoel, dat hem onrecht is aangedaan en niets moet de Overheid meer ter harte gaan dan met alle haar ten dienste staande middelen een goede rechtsbedeeling te verzekeren.

Het is een der glories van het Nederlandsche volk geweest, dat het met onbedwingbaren hartstocht het recht heeft nagejaagd.

De traditioneele groepen van ons volk hebben alle groote rechtsgeleerden opgeleverd, wier namen en werken voortleven.

En naar mijn gevoelen is een der zekerste gronden van het bestuur der Nederlanders, ook buiten Europa, dat zij de rechtsbedeeling voor elk en een iegelijk als een groot goed hebben ontwikkeld en op hoog peil gehandhaafd.

Niets waarborgt de herrijzenis van ons koninkrijk meer dan de overtuiging van millioenen, dat rechtvaardigheid de grondslag is van het Nederlandsch bestuur.

Bij de rechtsbedeeling, Mijnheer de Voorzitter, is het achterhalen der waarheid primaire eisch en bij de afweging van „aan ieder het zijne", speelt ook de verdediger zijn rol.

Een goede rechtspraak zonder goede verdediging is welhaast onmogelijk. De wetgever heeft daarom gewaakt, niet slechts voor de kwaliteit van de bedienaars van het recht, maar ook voor de hoedanigheid der verdedigers.

Kan in Nederland de opleiding der juristen, gegroeid uit eeuwenlange ervaring, althans wat het technisch-juridische gedeelte betreft, niet onbevredigend worden genoemd, in dit staatsdeel is de groei dezer opleiding nog niet afgesloten.

Uitgebreider onderwijsmogelijkheden alhier bieden de kans, de vooropleiding te vervolmaken. Een bepaalde kennis is vereischt, wil men met vrucht de opleiding kunnen volgen, die ook maar een summiere inleiding biedt in de encyclopaedie der rechtswetenschap, hoe beperkt zulk een encyclopaedie ook wordt gehouden. Of deze kennis ter inleiding nu blijkt uit een school of uit een speciaal examen-diploma, doet wat die kennis betreft, weinig ter zake, mits zij er maar is. In het algemeen zal een schoolopleiding de voorkeur verdienen. Het gaat met kennis als met een land; men neemt geen van beide vliegende in zich op.

Een ideaal ware, indien al onze juristen, na humaniora te hebben gevolgd, universitair zouden kunnen worden opgeleid. Het ware zeker een voordeel te achten, indien jaarlijks eenige Curaçaoënaars aan een Nederlandsche academie colleges zouden kunnen volgen, en daarna praktijk opdoen bij ervaren advocaten, op griffies of parketten. Wij zouden daarmee voortgaan op een goeden weg; naast het lijk der leekenrechtspraak, dat sinds 1918 begraven werd, zouden wij den leeken rechtsbijstand eervol ten grave kunnen dragen.

Intussen Mijnheer de Voorzitter, men kan niet altijd zoo radicaal zijn, als men zou willen of wenschen.

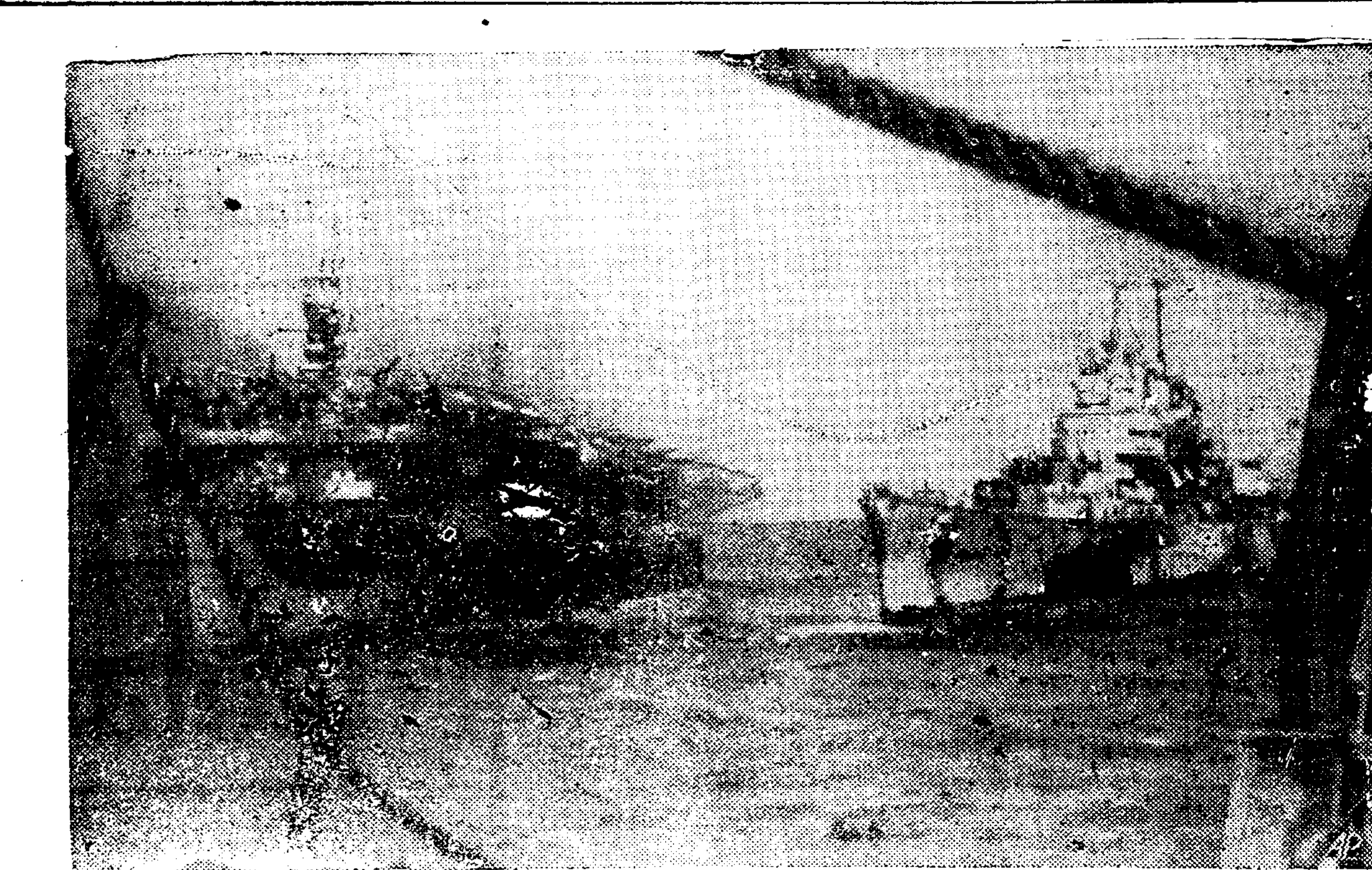
„Noli esse justus multum", zegt de Prediker zelfs. Ook wie het ideaal nastreeft moet met de werkelijkheid rekening houden. En deze maakt dat voorloopig ongetwijfeld nog niet alle gegadigden buiten Curaçao een opleiding kunnen ontvangen.

Voorloopig zal dus Curaçao van de practizijnsopleiding het beste moeten maken, en bij het streven daarnaar, — de ervaring heeft het bewezen in een verleden, dat uitnemende Curaçaose practizijns heft gekend- kunnen goede resultaten worden bereikt, ook bij een opleiding in dit Staatsdeel zelf.

Voortgaande ontwikkeling maakt evenwel wenschelijk, dat zulk een opleiding een officieel karakter draagt en minimum waarborgen biedt, dat de justitiabelen steeds voldoende beschikking zullen hebben over rechtsbijstand.

Noodig is vooreerst in het algemeen vast te stellen, op welken grondslag aan zulk een opleiding kan worden deelgenomen; noodig is vervolgens een program voor de opleiding zelve vast te stellen; noodig is verder te overwegen of wellicht een korps docenten kan worden samengesteld en hoe tenslotte de eischen moeten worden geformuleerd, aan welke de „practizandus", als ik mij zo uitdrukken mag, zal moeten hebben te voldoen om rechtsbijstand te verleenen.

Of daarbij schriftelijk of mondeling dient geexamineerd, of beide kan geschieden is al een even belangrijke vraag als die, of wellicht een zekere „stage" moet worden gevorderd, vooraleer een radikaal algeheel civiel effect geeft. Of in plaats van de benaming „practizijn" duidelijker Nederlandsche woorden als „verdediger" en „rechtskundige" kunnen worden ingevoerd naast „dokter" of „geneeskundige", is een vraag van elegantie.

Een Noordamerikaanse kruiser spuit een stroom van water op het lichte vliegdekschip „Princeton", dat door Japanse bommen getroffen werd bij de tweede slag in de Philippijnse Zee. De „Princeton" moest tot zinken gebracht worden nadat het ammunitie-magazijn ontplofte.

Het program der Commissie, Mijnheer de Voorzitter, is dus omvattend genoeg; deze zelf is zóó samengesteld, dat alle aspecten der zaak, ook wat den onderwijs- en financieelen kant der aangelegenheid betreft, rustig kunnen worden bekeken.

Dat U, Mijnheer de Voorzitter, die het recht in meer dan één hoedanigheid èn in Nederland èn in Indonesië èn op Curaçao reeds zoo lange jaren hebt gediend; wiens kennis, arbeidzaamheid en karakter allen ten voorbeeld strekken, het presidium van deze Commissie op U hebt willen nemen, stemt mij niet slechts gelukkig, maar ik ben er zeker van, verheugt alle leden der Commissie.

Moge haar werkzaamheden onder Uwe leiding goede resultaten bieden voor de goede bevolking van het Staatsdeel Curaçao."

Vervolgens nam Dr. Süthoff het woord:

„Excellentie,

U hebt recht genoemd een diep in het menselijk bewustzijn verankerd gevoel. Inderdaad is het gevoel voor recht, voor gerechtigheid liever, ons mensen ingeschapen. Het recht door U bedoeld is het absolute of metaphysieke recht in tegenstelling tot het positieve recht. Dit metaphysieke recht geeft ons, meen ik, de verklaring van het feit, dat ieder mens geneigd is zijn oordeel te geven over alle rechtsaangelegenheden, altijd precies weet hoe het behoort te zijn, intuïtief zijn uitspraak geeft op elk gebied van het recht. Het behoeft geen betoog, dat dit metaphysieke recht niet de grondslag kan zijn van de rechtspraak. Justitie moet meer houvast hebben, moet werken met gegeven normen, met het recht, zoals dat uit de normen moet worden begrepen. Rechtspraak is het vaststellen van wat op grond van de wet, de gegeven normen, rechtens is. Dit vereist van den rechter kennis van het recht; voor hem is er geen leemte: „Curia novit jus". Maar tevens natuurlijk kennis van het geschil, in civilibus kennis van de wederzijdse beweringen der strijdende partijen; ook te dien aanzien zijn regelen gesteld, normen voorgeschreven. De wederzijdse beweringen toch dienen duidelijk en klaar te worden voorgedragen. Termijnen zijn bepaald opdat de stellingen en conclusies met zorg kunnen worden opgesteld. Helaas mist onze rechtsvordering de verplichte rechtsbijstand. De vraag of dit niet moet veranderen is niet aan de orde, doch ik wil de opmerking niet terughouden, dat ik het een fout vind, dat de verplichte rechtsbijstand overboord gegooid is. Zo kom ik tot de rechtsbijstand, die in de practijk gelukkig meer en meer regel wordt en tot de practizijns, die voor het verlenen van die rechtsbijstand zijn aangewezen.

Oorspronkelijk was in Nederland — evenals in Frankrijk — de gerechtelijke bijstand 2-ledig: Men kende de procureurs, die partijen door den rechter bij de procesbehandelingen vertegenwoordigden, de conclusies hadden te tekenen en voor de inachtneming van de vele formele voorschriften verantwoordelijk waren en daarnaast de advocaten, de rechtsgeleerden, wetenschappelijk gevormde juristen, die de conclusies meestal stelden, de feiten en rechtspunt formuleerden en tenslotte hadden te pleiten. Wat dit betekent komt in het kort hierop neer:

Voor een goede rechtspraak achtte men het nodig bekwame wetenschappelijk onderlegde verdedigers van partijen. Dat is hoewel de dubbele rechtsbijstand afgeschaft is nog de opvatting in Nederland en in alle beschaafde landen. Wat nu betreft de practizijns, die hier het zg. practizijnsexamen met goed gevolg hebben afgelegd en als practizijn zich hebben gevestigd, wil ik het volgende opmerken:

Het behoeft geen betoog, dat voor de voorbereiding tot het beroep van raadsman en verdediger allereerst nodig is een zekere graad van algemene ontwikkeling. De vereiste algemene ontwikkeling wordt in Nederland verondersteld bij hen, die diploma eindexamen gymnasium of H.B.S. (en gelijkgestelde onderwijsinstellingen, kunnen overleggen. Alleen zij worden toegelaten tot de studie der rechtswetenschap. Hier is geen enkele eis gesteld; er zijn candidaten geweest, die enkel de lagere school hadden afgelopen. Dat mag niet voortduren.

In de tweede plaats is onvoldoende enige — uiteraard oppervlakkige — kennis van het positieve recht om als dominus litis op te treden. Aan de studie van het positieve recht moet vooraf gaan een oriëntering, een inleiding tot de rechtswetenschap, kennis van de ontwikkeling van het recht, enige rechtsphilosophie en rechtssociologie. In Nederland krijgt men naast een ander nog het Romeinse Recht en wordt ook het oude vaderlandse recht niet vergeten.

Hoe de opleiding der candidaten voor het practizijnsexamen zal moeten worden geregeld, is aan de commissie ter bestudering gegeven.

Uwe Excellentie heeft kort en duidelijk geformuleerd, dat vast te stellen is: op welke grondslag aan de opleiding kan worden deelgenomen; een program voor de opleiding; de samenstelling van een corps docenten en tenslotte of de bevoegdheid van afgestudeerden om rechtsbijstand te verlenen nader moet worden geregeld. Ook het doel, dat daarmede bereikt wil worden hebt U in juiste bewoordingen weergegeven een opleiding te verzekeren, welke een officieel karakter draagt en minimum waarborgen biedt, dat de justiciabelen steeds voldoende beschikking zullen hebben over rechtsbijstand.

Rest mij Uwer Excellentie dank te zeggen voor de biezondere vriendelijke woorden tot mij gericht en namens allen voor het in ons gestelde vertrouwen en U de verzekering te geven, dat wij ernstig er naar zullen streven een regeling te ontwerpen, welke aan de desiderata beantwoordt.

VOEDSEL NAAR BEVRIJD NEDERLAND.

Elke dag worden 20 ton voedsel naar bevrijd Nederland vervoerd per vliegtuig; hiervoor zijn vier grote transportvliegtuigen ter beschikking; twee zijn eigendom van de Nederlandse Regering; de twee anderen zijn van het Geallieerde opperbevel. 125 Ton vet zullen voor Woensdag in bevrijd gebied afgeleverd worden, terwijl reeds een gelijke hoeveelheid overgebracht is. Ook rundvlees wordt naar Nederland gebracht. Zolang de gevechten in Nederland voortduren zal het Geallieerde opperbevel de zorg voor de bevoorrading der burgers op zich nemen; zodoende is het echter onvermijdelijk dat de bevoorrading tot een minimum beperkt dient te worden, daar in de eerste plaats voor de legers wordt gezorgd. Een regeringsverklaring zegt, dat het ook voor Nederland van belang is, dat eerst voor de troepen gezorgd wordt, opdat het reeds bevrijde gebied niet door de Duitsers wordt teruggenomen en de Geallieerde legers verder kunnen oprukken. De regering hoopt dan ook dat de bevolking haar lot geduldig zal dragen. In dezelfde regeringsverklaring heet het verder, dat de Nederlandse ministers gereed zijn om van Londen naar Nederland te vertrekken, zodra het Geallieerde opperbevel van oordeel is, dat overkomst gewenst is. Men verwacht dat dit weldra het geval zal zijn. Er wordt ook nog eens op gewezen, dat gedurende de eerste phase van de bevrijding het Geallieerde opperbevel alle autoriteit in handen heeft, zoals dit trouwens was overeengekomen. Niettemin geeft het opperbevel het burgerlijk bestuur zoveel mogelijk in handen van Nederlandse autoriteiten (Aneta).

PARAMARIBO — TSJOENKING.

De Chinese autoriteiten te Tsjoenking hebben van den Nederlandsen Ambassadeur in China A. H. J. Lovink de som van 2.370.000 Chinese dollar ontvangen, die door de Chinese inwoners van Suriname werden samengebracht. Het geld moet verdeeld worden onder oorlogsslachtoffers. De radio van Tsjoenking maakte ook bekend, dat drie maanden geleden de Surinaamse Chinezen 1.425.000 Chinese dollars bijeenbrachten voor hetzelfde doel (Aneta).

De Dominicanen in het Caraïbische Gebied.

II.

PUERTO RICO.

50 jaar na Amerika's ontdekking hebben Dominicanen de missie van Puerto Riso.

Op Puerto Rico was men begonnen in het jaar 1522, dus een twaalf jaar later, doch dezelfde pater de Montesinos was daar werkzaam, nadat hij eerst in Spanje de toestand goed uiteengezet had. Het werk in Puerto Rico heeft echter veel te lijden gehad van de piraten, daar worden ook onze Hollanders onder verstaan, want toen wij in het jaar 1628 een mislukte aanval deden op dat eiland verwoestten wij het klooster der Dominicanen. De kroniek getuigt dan ook dat het land er door verarmd werd. Nu, veertig jaar geleden in 1904, is er een groep Nederlandse Dominicanen gaan werken. Zij vonden er nog de oude kerken staan van hun broeders in St. Dominicus. De Nederlandse Provincie nam de zorg van een gedeelte van Puerto Rico op zich nadat er uit Spanje geen priesters meer kwamen, verzwakt als het land was door allerlei revoluties.

De ouders van de eerste Amerikaanse Heilige zouden van Puerto Rico afkomstig zijn. Volgens weer anderen van Santo Domingo van waar haar moeder gedurende haar zwangerschap naar Lima reisde. St. Rosa werd in elk geval te Lima geboren.

St. Rosa de Lima leefde van 1586 tot 1617.

Er is op Puerto Rico een oude traditie van Dominicanen. Zo waren er de volgende Dominicanen bisschop: **Martinus Vasquez de Arce** (1600), **Francisco Diaz de Cabrera**, welke later naar Peru vertrok (1610), **Francisco Naranjo** (1654) werkzaam in Mexico, **Bartholomeus Garcia** (1696) gekomen van Ecuador, waarna ook in de vorige eeuw Puerto Rico nog een Dominicaansen bisschop kende in den persoon van **Francisco de la Puente (1846).**

CUBA.

Een groot-Nederlandse Predikbroeder ging naar Cuba.

Cuba het derde grote eiland kent ook zijn Dominicaanse tradities. Het kende als Dominicaanse bisschoppen **Bernardinus de Mesa**, (1518), **Jan de Witte van Vlaanderen**, een groot-Nederlander (1519). Hij werd door den Paus benoemd tot biechtvader van de koningin van Frankrijk. **Sebastiaan van Salamanca** (1525), **Michael Ramires** (1527) eerst regens aan de universiteit van Leuven. Hij bestuurde ook Jamaica. **Juan Cabezas Altamirano** (1602) richtte een seminarie op, eens werd hij gevangen genomen door piraten, 80 dagen als gijzelaar vastgehouden, had zorg voor Florida en vertrok naar Guatemala. In de vorige eeuw **Ramon Casuas y Torres** (1832).

De Franse Dominicanen van de provincie Lyon begonnen er een missie in 1899, doch hun werk daar was niet van lange duur.

Op Cuba had de provincie van het H. Kruis een convent te Havana toegewijd aan St. Jan (van Lateranen), terwijl men daar ook een Dominicaanse Universiteit gekend heeft.

DE FRANSE EILANDEN.

Op Guadeloupe werden de Dominicanen gegeten.

Op zijn tweede reis naar Amerika, ontdekte Columbus het eiland Guadeloupe. De oude naam Kambera, moest wijken voor een nieuwe naam: Guadeloupe, een Maria-heiligdom in Spanje. Het eiland werd dus onder de biezonder bescherming der H. Maagd gesteld. Op deze tweede reis was Columbus vergezeld van een geestelijke Pater Juan de Marchena, hij moet de eerste geweest zijn die het kruis op dit eiland plantte. Guadeloupe werd niet aanstonds gekoloniseerd, zodoende vonden de Priesters ook nog geen gelegenheid daar het geloof te prediken. Het werd alleen een rustplaats na de oversteek over de Oceaan. Maar toch als de boten daar aan de kust lagen, men het touwwerk herstelde, men nieuw drinkwater opzocht, kwam er bij menig priesters, die mede was gekomen op weg naar Mexico of de Philippijnen (de reis daarheen ging toen over de landengte van Panama) een verlangen op, om dien nieuwsgierigen toegelopen Indianen ook het gloof te verkondigen. De Indianen daar moeten echter woest zijn geweest. In het jaar 1603 doodden zij zes Dominicanen, op weg naar Japan. Zij zullen opgegeten zijn.

Vreemd genoeg hebben de Indianen het habijt dier paters bewaard. In het jaar 1626 boden zij het aan den gouverneur van Sint Christoffel aan.

Omstreeks 1625 kwam er een van de grote Spaanse vloten op Guadeloupe, de passagiers mochten aan land om kleren te wassen, watervoorraad in te nemen etc. De Indianen kwamen aanlopen met ananas en de omgang met hen ging zo goed, dat verschillende paters zich afvroegen, (er waren veel Dominicanen en Jezuïeten aan boord) of er niet een paar daar konden blijven, wijl er toch ieder jaar boten voorbij kwamen. Aldus geschiedde. De apostolische ijver werd evenwel zeer ondankbaar beloond.

De mensen die op de boten gebleven waren, hoorden eensklaps op het strand een vreeselijk gegil. Men zag, hoe verschillende paters neervielen, een regen van pijlen viel op de slachtoffers neer. De vrouwen, die aan het wassen waren, sprongen in het water om toch zo gauw mogelijk te ontkomen. De admiraal liet een paar kanonschoten bulderen. Toen hield het schieten op. Er waren verschillende paters gedood. Vooral paters Jezuieten waren er getroffen. Enkele andere paters, getroffen door de pijlen, stierven weinige dagen later na een vreeselijk lijden.

De pijlen waren waarschijnlijk vergiftigd. Zodoende wordt het enigszins begrijpelijk waarom de bekering der bewoners van Guadeloupe pas goed kon beginnen, nadat de Fransen het plan opvatten, daar te gaan koloniseren.

De toestand was zo, dat een priester zonder voldoende bescherming, dwaas zou gedaan hebben, de bossen in te trekken.

In 1635 komen de Fransen, het ging uit van Cardinaal Richelieu. Men zou Guadeloupe gaan koloniseren. Men vergat daarbij niet, dat het brengen van het geloof de hoogste kolonisatie is. Daarom kwamen er vier paters Dominicanen mede.

Het was in Juni 1635, dat zij neerknielden op Guadeloupe. In een Indianenhut werd van wat stenen altaar opgericht en niet zonder ontroering las men daar de eerste H. Mis. Een schoon begin van een werkelijk mooie geschiedenis.

Wie de geschiedenis van het katholicisme daar goed wil leren kennen, kan het boek lezen van Abbé Guilbaud: „Les Etapes de la Guadeloupe Religieuse". Een met liefde geschreven boek.

De Paters Dominicanen kwamen uit de provincie Toulouse, aan welke provincie de koning van Frankrijk in 1721 de zorg ervoor officieel toevertrouwde. De Paters vormden daar een aparte groep met een eigen vicarius, onder de naam van „Congregatie van de Zoete Naam".

(Wordt vervolgd)